

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра фінансового права

С И Л А Б У С
навчальної дисципліни
«Фінансове право»
(обов'язкова)

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень
Ступінь вищої освіти – бакалавр
Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність – 051 «Економіка»
Освітня програма / спеціалізація – «Бізнес-економіка»
Статус дисципліни – обов'язкова
Рік набору – 2018, 2019

Викладач – Дмитрик Ольга Олександрівна,
професорка кафедри фінансового права,
докторка юридичних наук, професорка

12 червня 2020 р.

Харків – 2020

Силабус навчальної дисципліни «Фінансове право»: для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» спеціалізації «Бізнес-економіка» фінансово-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 13с.

Розробники:

Дмитрик Ольга Олександрівна – професор кафедри фінансового права, доктор. юрид. наук, професор,

Гарант освітньої програми

Шевченко Людмила Степанівна – докторка економічних наук,
професорка

Затверджено на засіданні кафедри фінансового права
протокол № 7 від 22 травня 2020 р.

Завідувач кафедри М. П. Кучерявенко

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Фінансове право
Вид навчальної дисципліни	Обов'язкова, належить до циклу навчальних дисциплін загальної фахової підготовки.
Викладач	Дмитрик Ольга Олександрівна – докторка юрид. наук, професорка, професорка кафедри фінансового права.
Контактний телефон	+38 057 704 93 02
E-mail	finpravo@i.ua.
Консультації	Викладачі перебувають на кафедрі відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій. Центральний корпус НЮУ, а. 20.
Онлайн консультації у Facebook:	

Анотація навчальної дисципліни

Розкривається сутність правових норм, що регулюють фінансові відносини в Україні, дається характеристика їх взаємозв'язку зі змінами, що відбуваються у фінансовій системі держави в умовах сьогодення. Аналізуються питання фінансово-правового регулювання фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування. Вивчаються поняття фінансів, публічної фінансової діяльності, фінансової системи, фінансового контролю.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – розкриття (вивчення) сукупності правових норм, що регулюють фінансові відносини в Україні, характеристика їх взаємозв'язку зі змінами, що відбуваються у фінансовій системі держави в умовах сьогодення, розширення у студентів світогляду щодо фінансово-правового регулювання фінансової діяльності держави та органів місцевого самоврядування; питання правового регулювання бюджетних, податкових, валютних та інших фінансових відносин; поняття фінансів, публічної фінансової діяльності, фінансової системи, фінансового контролю.

Завдання:

- засвоєння фінансово-правової термінології, основних положень фінансового права;
- уміння працювати з нормативно-правовими актами, що регулюють фінансові відносини, аналізувати їх зміст;
- уміння порівнювати фінансово-правові категорії;
- розуміння взаємозв'язку фінансового права з іншими навчальними дисциплінами;
- формування умінь логічно викладати матеріал; аргументувати і доводити свою думку.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Мікроекономіка», «Макроекономіка», «Міжнародна економіка», «Міжнародний бізнес», «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства», «Менеджмент», «Маркетинг», «Економіка та фінанси підприємства», «Економічний аналіз діяльності підприємства».

Кореквізити: «Фінансова система», «Оподаткування бізнесу», «Оцінка вартості бізнесу».

Постреквізити: «Економічна безпека підприємства».

Очікувані результати навчання

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі результати навчання:

- демонструвати та застосовувати фундаментальні знання й розуміння сучасних правових доктрин, принципів і категорій фінансового права;
- визначати сутність, структуру фінансової системи України, а також зв'язки між ланками фінансової системи, шляхи її вдосконалення;
- визначати сутність публічних фінансів та їх спрямування у відповідні фонди;
- застосовувати знання структури бюджетної системи України, визначати взаємозв'язки між ланками бюджетної системи та шляхи її вдосконалення;
- надавати правову оцінку складу фінансового правопорушення та виявляти факти таких правопорушень;
- виокремлювати юридично значущі факти й формулювати обґрунтовані правові висновки при застосуванні норм фінансового права;
- проаналізувати альтернативи вибору напрямів підвищення ефективності використання публічних фінансів;
- надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів суб'єктів фінансового права;
- визначати дефіцит бюджету та знаходити шляхи його подолання;
- самостійно знаходити шляхи вдосконалення та підвищення ефективності валютного регулювання з огляду на світовий досвід у цій сфері;
- визначати правовий статус та завдання всіх органів фінансового контролю та розмежовувати їх повноваження.

Розклад занять з навчальної дисципліни на 2020/2021 н.р. для студентів денної форми навчання

Тиждень	Теми навчальної дисципліни	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або рефератів)
1	1. Публічна фінансова діяльність.		
	2. Фінансове право як галузь права.		
2	3. Бюджетне право.		
	4. Бюджетна класифікація.		
3	5. Дефіцит та профіцит бюджету. Державний (місцевий) борг.	1. Публічна фінансова діяльність. <i>Основна література: 1, 3, 7.</i>	
4	6. Бюджетний процес.	2. Фінансове право як галузь права. <i>Основна література: 1, 3, 7.</i>	
5	7. Складання проектів бюджетів.	3.1. Бюджетне право. <i>Основна література: 1, 3.</i>	
6	8. Обговорення та затвердження бюджетів.	3.2. Публічні фонди коштів. <i>Основна література: 1, 3, 10.</i>	
7	9. Виконання	4. Бюджетна класифікація.	

	бюджетів.	<i>Основна література: 1, 3.</i>	
8	10. Звітність про бюджети.	5.1. Дефіцит та профіцит бюджету. <i>Основна література: 1, 10.</i>	Дефіцит та профіцит бюджету.
		5.2. Державний (місцевий) борг <i>Основна література: 1, 10, 13.</i>	
9	11. Міжбюджетні відносини.	Колоквіум	
		6.1. Бюджетний процес. <i>Основна література: 1, 3.</i>	
10	12. Податкове право.	6.2. Повноваження суб'єктів бюджетного процесу. <i>Основна література: 1, 13.</i>	
		7. Складання проектів бюджетів. <i>Основна література: 1, 4.</i>	Складання проектів бюджетів.
11	13. Правова природа податку та податкової системи.	8. Обговорення та затвердження бюджетів. <i>Основна література: 1, 6.</i>	
		9. Виконання бюджетів. <i>Основна література: 1, 10.</i>	
12	14. Податковий обов'язок та його елементи. Податковий борг.	10. Звітність про бюджети. <i>Основна література: 1, 12.</i>	
		11.1. Міжбюджетні відносини. <i>Основна література: 1, 12.</i>	
13	15. Загальнодержавні та місцеві податки і збори.	11.2. Поняття і види міжбюджетних трансфертів. <i>Основна література: 1, 3.</i>	
		12. Податкове право. <i>Основна література: 2, 5.</i>	
14	16. Фінансовий контроль.	13. Правова природа податку та податкової системи. <i>Основна література: 2, 5.</i>	
		14. Податковий обов'язок та його елементи. Податковий борг. <i>Основна література: 2, 5, 8.</i>	
15	17. Відповідальність за порушення фінансового законодавства.	15.1. Загальнодержавні податки і збори. <i>Основна література: 2, 5.</i>	
		15.2. Місцеві податки і збори <i>Основна література: 2, 5.</i>	
16		16.1. Фінансовий контроль <i>Основна література: 1, 3, 13.</i>	Фінансовий контроль
		Колоквіум	
17		16.2. Податковий контроль <i>Основна література: 2, 5, 14.</i>	Податковий контроль.
		17. Відповідальність за порушення фінансового законодавства <i>Основна література: 1, 3.</i>	Відповідальність за порушення фінансового законодавства

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється в таких формах:

- виконання домашніх завдань – вивчення теоретичного матеріалу, вирішення практичних задач, аналіз ефективності застосування норм фінансового законодавства на практиці, підготовка до ділової гри тощо;
- доопрацювання матеріалів лекції – ознайомлення з монографічною літературою за темами лекційного матеріалу, аналіз практики застосування норм фінансового законодавства, на які були посилання у лекційному матеріалі;
- робота в інформаційних мережах – користування базами даних, інформаційно-пошуковими та інформаційно-довідковими системами, автоматизованими бібліотечними системами, електронними журналами тощо;
- есе за вузькоспеціальною проблематикою – висвітлення актуальної теми за вузькоспеціальною проблемою курсу «Фінансове право». Тема есе обирається за однією з тем навчального курсу;
- пошук наукової літератури за певною темою – за визначеними викладачем темами студент підбирає актуальну й цікаву наукову літературу, опрацьовує та надає її викладачу;
- підготовка колекцій документів, матеріалів тощо – пошук судових рішень за участю суб'єктів фінансового права тощо;
- підготовка тематичних презентацій;
- підготовка та публікація наукових статей – тему наукової статті або тез студент погоджує з лектором або викладачем під керівництвом якого буде виконуватися такий вид наукової самостійної роботи;
- участь у конкурсах студентських наукових робіт, участь у наукових конференціях, круглих столах, отримання дипломів учасника у наукових заходах, грамот тощо.

Інформаційне забезпечення курсу

Основна література

1. Фінансове право: підруч. / за ред. М. П. Кучерявенка і О. О. Дмитрик. Харків: Право, 2019. 416 с.
2. Податкове право України: підруч. / за ред. М. П. Кучерявенка. Харків: Право, 2018. 512 с.
3. Воронова Л. К. Вибрані праці / упоряд. М. П. Кучерявенко, Д. О. Білінський, О. О. Головашевич, Є. М. Смичок, відп. за вип. М. П. Кучерявенко. Харків: Право, 2016. 952 с.
4. Воронова Л. К. Учитель, Ученый / под ред. Н. П. Кучерявенко. Харьков: Право, 2011. 340 с.
5. Очерки налогово-правовой науки современности / под общей ред. Е. Ю. Грачевой и Н. П. Кучерявенко. Москва-Харьков: Право, 2013. 680 с.
6. Дамірчиев М. І. Правова природа фінансової діяльності: моногр. Харків: Право, 2014. 256 с.
7. Дмитрик О. О. Джерела фінансового права: проблеми та перспективи розвитку: моногр. Харків: Віровець А. П. «Апостроф», 2010. 328 с.
8. Дуравкін П. М. Забезпечення виконання податкового обов'язку: моногр. Харків: Право, 2013. 192 с.
9. Кучерявенко Н. П. Налоговый процесс: учеб. пособие / Н. П. Кучерявенко. Киев: Правова єдність, 2010. 392с.

10. Лукашев О. А. Теоретичні проблеми системи фінансового права: моногр. Харків: Право, 2010. 304 с.

11. Маринів Н. А. Документальні планові перевірки в системі податкового контролю: актуальні питання та судова практика. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2018. № 6.

12. Маринів Н. А. Процедурні порушення під час проведення податкових перевірок: правове значення та наслідки. *Актуальні дослідження правової та історичної науки: матер. міжнар. наук.-практ. інтер-конфр. № 7*. URL: http://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=2477 (дата звернення: 15.11.2018).

13. Перепелиця М. О. Поняття та види суб'єктів фінансового права: моногр. Харків: Право, 2012.

14. Смычок Е. М. Юридические презумпции и их влияние на налогообложение: *Leges si viata –iunie*. 2015. С. 122 – 125.

Додаткова література

1. Дорошенко Д. П. Примус у податковому праві: дис. ... док. юрид. наук: 12.00.07 / Запорізький національний ун-т. Запоріжжя, 2019. 424 с.

2. Жернаков М. В. Податкові спори: реформування механізмів вирішення: моногр. Харків: Право, 2015. 288 с.

3. Іванський А. Й. Фінансово-правова відповідальність: теоретичний аналіз: моногр. Юридична література, 2008. 504 с.

4. Карпенко Н. В. Пеня в податковому праві: дис. ... кан. юрид. наук: 12.00.07 / Держ. фіскальна служба України, ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь, 2019. 214 с.

5. Казатька М. Д. Правове регулювання акцизного податку в Україні : дис. ... кан. юрид. наук : 12.00.07 / Київський національний ун-т ім. Т. Шевченка. Київ, 2019. 255 с.

6. Макух О. В. Фінансові правовідносини: теорія, сучасний стан і тенденції розвитку: моногр. Харків: Право, 2016. 304 с.

7. Маринчан Н. Є. Забезпечувальні заходи в податковому праві: дис. ... кан. юрид. наук : 12.00.07 / М-во доходів і зборів України, Нац. ун-т держ. податк. служби України. Ірпінь, 2013. 207 с.

8. Мінаєва О. М. Процедурне регулювання виконання обов'язку з податкового обліку: моногр. Харків: Право, 2016. 272 с.

9. Непряме оподаткування: правова сутність та адміністрування: наук.-практ. посіб. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Юрінком Інтер, 2016. 592 с.

10. Битяк Ю. П., Барабаш Ю. Г., Баранова Л. М. та ін. Податково-правова відповідальність: правова природа й особливості. Проблеми правової відповідальності: моногр. / за ред. В. Я. Тація, А. П. Гетьмана, В. І. Борисової. Харків: Право, 2014. С. 189-207

11. Сахно Д. С. Зловживання правом у податкових правовідносинах : дис. ... кан. юрид. наук: 12.00.07 / Держ. фіскальна служба України, ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь, 2019. 248 с.

12. Самсін І. Л. Тлумачення актів законодавства про оподаткування України: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.07 / Нац. ун.-т «Одеська юридична академія». Одеса, 2009.

13. Слідченко А. В. Захист інтересів платників податків при застосуванні заходів податкового примусу: дис. ... кан. юрид. наук: 12.00.07 / Нац. юрид. ун-т ім. Я. Мудрого. Харків, 2018. 208 с.

14. Чинчин М. М. Правова природа податкового адміністрування в Україні: моногр. Харків: Право, 2014. 160 с.

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: регулярно відвідувати практичні заняття; систематично та активно працювати на лекційних і практичних заняттях; давати повну й ґрунтовну відповідь на питання; обґрунтувати свою точку зору при обговоренні доповіді; повно й переконливо наводити доводи при розв'язанні казусів; аналізувати й обґрунтовувати норми національного та міжнародного права, здійснювати аналіз судової та правозастосовної практики; якісно виконувати письмові практичні завдання, контрольні та самостійні роботи.

Студентам *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка кафедри, написанні наукових статей і рефератів.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Під час аудиторних занять прошу використовувати гаджети тільки у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекції). Дозволяється користуватися ноутбуками і планшетами для ведення конспектів лекцій та відстеження потрібної інформації. Можна приносити з собою питну воду. В разі нагальної потреби можна виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Фінансове право» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких *засобів*: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, розв'язання практичних завдань або задач, захист кейсу, підготовка і захист реферату за ініціативи студента, peer review, контрольна робота.

У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирьохбальною шкалою (0, 3, 4, 5). За результатами практичних занять із кожного з п'яти модулів розраховується середньоарифметична кількість балів (максимальна оцінка – 10 балів), що включається до підсумкової оцінки знань;

– контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на колоквіумах. Проводяться два колоквіуми. Максимальна оцінка з кожного колоквіуму становить 20 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (підготовка усної доповіді, презентації, есе, реферату тощо). Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Формою *підсумкового контролю* знань студентів з дисципліни є залік, що виставляється на основі результатів поточного контролю та виконання завдань самостійної роботи. Мінімальна кількість балів, за якої студент отримує залік, становить 60 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів:

Поточний контроль							Самостійна робота студентів	Підсумк ова оцінка знань
Практичні заняття					Колоквіуми			
Модул ь № 1	Модул ь № 2	Модул ь № 3	Модул ь № 4	Модул ь № 5	Колокві ум № 1	Колоквіу м № 2		
max 10	max 10	max 10	max 10	max 10	max 20	max 20	max 10	max 100

Шкала підсумкової оцінки знань студентів

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національн ою шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НІОУ
A	Задовільно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	Зараховано	90 – 100
B	Задовільно – вище середнього рівня з кількома помилками	Зараховано	80 – 89
C	Задовільно – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	Зараховано	70 – 74
E	Задовільно – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	Не зараховано	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов'язковий повторний курс		0 – 34